

Lapszemle

2010. 1. hét

Gazdasági Versenyhivatal

A Gazdasági Versenyhivatal 2009-ben összesen 5 milliárd 832 millió forint bírságot szabott ki 47 törvénysértés miatt. A legtöbb eljárás a fogyasztók megtévesztése és kartell ügyek miatt indult. (január 3. Vasárnapi Hírek 18.o.)

Az egyik legrégebbi magyar élelmiszer-feldolgozó vállalat

A Herz Szalámigyár egy korábban örökölt adósságállomány miatt idén bedőlt, felszámolás sorsára jutott. Pedig a cég menedzsmentje mindent megpróbált és igyekezett megegyezni hitelező bankjával, ám a válság közbeszólt. A pénzügyesek, köztük a CIB Bank is igen konzervatív hitelkihelyezési politikát kezdett követni, s nem ment bele a felkínált „üzletbe”, így a szalámigyártó végül is eladóvá vált. A felszámoló az OTP-vezér Csányi Sándorhoz köthető Bonafarm Zrt.-t hirdette ki győztesként a vagyonelemekre kiírt pályázaton, így a Pick és a Herz ismét egy portfólióba került. Persze egy aktus azért még hátra van, az ügyletet a Gazdasági Versenyhivatalnak is jóvá kell még hagynia. (*Népszabadság 17.o.*)

Megkezdődött a háború az ivóvízkincsért

A tiszta víz a szemünk előtt válik a legerősebb gazdasági-politikai fegyverré. Hazánkban a vízbázisok állami, a vízközművek főként önkormányzati tulajdonban vannak. Többnyire egységes a közfelfogás: ezeket köztulajdonban kell tartani. Mégis veszélyben van a vízkincsünk, mert nemzetközi pénzemberek ezt is kinézték maguknak. A mindenkori kormánynak meg kell akadályoznia a felvásárlási törekvéseket. Már Európában is erős nyomás nehezedik a köztulajdonra a vízbázisok magánosítása érdekében. Az állami és önkormányzati vízellátás Magyarországon is olcsó, ahogy az Európa-szerte, mert a használók által fizetendő díj döntően nem az ivóvíz ára, hanem inkább egyfajta lakossági hozzájárulás az ivóvíz-kitermelés költségeihez. A legnagyobb veszély, hogy a közművek tulajdonosai pénzügyi nehézségeiken a vízközművagyon eladásával próbálnak úrrá lenni. Az államnak nem szabad elnéznie, hogy a magánmonopóliumok a vízbázisokat és az ezzel szorosan összekapcsolódó vízközműveket felvásárolják. Az ivóvíz mint a legfontosabb fogyasztási cikk és az életfeltételt biztosító természeti kincs, nem kerülhet ki a közhatalmak kezéből. (*január 2. Magyar Hírlap 1+8.o.*)

A súlyos bírság sem riasztja el a kartellezőket

Csökkent a versenyfelügyeleti eljárások száma az előző évekhez képest a Gazdasági Versenyhivatalnál. Tavaly 142 döntés született, és 47 esetben állapították meg a versenytörvény megsértését. A kiszabott bírság 5,832 milliárd forintos összege azonban jóval meghaladja az előző évet, hiszen nyolcszor több, mint a 2008-as 716 millió forint. A GVH tavaly a fogyasztók megtévesztése miatt indított eljárásokkal foglalkozott számszerűen a legtöbbet, 41 határozatban 827,8 millió forint bírságot szabott ki. A legnagyobb visszhangot a GVH kartellügyekben hozott döntései váltják ki. Ebben a csoportban tavaly 29 vizsgálat indult. Hat esetben szabtak ki bírságot, amelynek összege valamivel meghaladta az ötmilliárd forintot. Csaknem hárommilliárd forint bírságot kapott több útépítő vállalkozás, mert a Heves megyei megrendelések elnyeréséhez tiltott

versenykorlátozó megállapodást kötöttek. Hét magyar bankra és két nemzetközi bankkártyatársaságra szabott a GVH 1,9 milliárd forint bírságot, mert a Visa és a Mastercard bankkártyákra azonos mértékű bankközi jutalékot állapítottak meg. Kartellezésért kapott 76, 6 millió forint bírságot 16 sütőipari vállalkozás, valamint a Magyar Pékszövetség. Összesen 103 millió forint bírságot kaptak azok a cégek, amelyek a GPS navigációs berendezések piacán kartelleztek. (január 5. *Magyar Hírlap* 8.o.)

Ez történt 2009-ben

A tavalyi év őszi eseményeit fölelevenítő cikk hírei között megemlítik, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat folytatása miatt a Pannon GSM Zrt.-t 15 millió, a Vodafone Zrt.-t pedig 10 millió forintra bírságolta a Gazdasági Versenyhivatal. (*Világgazdaság* 2-7.o.)

Harcol a MABISZ

Kisbenedek Péter, a Magyar Biztosítók Szövetségének elnöke elmondta: bár a biztosítók Magyarországon jóval válságállóbbnak bizonyultak a bankoknál, tízévnyi folyamatos növekedés után 2008-ban enyhén csökkent a biztosítási ágazat bevétele és a tendencia 2009-ben is folytatódott. Tavaly jelentős átrendeződések zajlottak a piacon attól függően, hogy ki milyen megoldásokat talált a pénzügyi válság hatásainak kezelésére. Az elnök hozzátette: a Mabisz az Alkotmánybírósághoz fordul a hosszú távú megtakarítási formák közötti diszkriminatív megkülönböztetés miatt. Magyarországra általában is jellemző, hogy hiába vannak törvények, nem tartják be őket. Az, hogy az ellenőrző hatóságok - például a GVH - komolyan veszik a törvények betartatását, a piaci szereplők és az ügyfelek számára egyaránt előnyös lehet. Vannak azonban olyan területek, ahol önszabályozással lényegesen jobb eredményeket lehet elérni, mint a rugalmatlan és merev törvényekkel. (*Napi Gazdaság* 1+7.o.)

Megújuló közműszámlák

Olyan jogszabályi változtatások előkészítését rendelte el a miniszterelnök, amelyek révén a közműszolgáltatók nem élhetnek vissza erőfölényükkel. Bajnai Gordon a kiküldött számlák gyakran érthetetlen voltára hivatkozott, és úgy vélte, hogy a kikapcsolt gáz vagy áram visszakapcsolása sokszor túl nagy terhet ró az érintettekre. - A számlák csak azt tartalmazzák, amit a jogszabály előír, abból a közműcégek nem hagyhatnak el egyetlen elemet sem, miközben maguk is szívesebben állítanának ki egyszerűbb és olcsóbb számlákat - számoltak be az érintett társaságok képviselői. A Magyar Energia Hivatal tavaly augusztus óta dolgozik az áramszámlák egyszerűsítésén. Folyik a gázzámlák egyszerűsítésének előkészítése is. (*Világgazdaság* 7.o.)

Hitelekre figyel a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

A hitelkockázatokra, a jövedelmezőségre, a tőketervezésre, a likviditásra és az ügyfelek védelmére koncentrál 2010-ben a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, amely ez irányú ajánlásokat és módszertani útmutatókat ad a felügyelt intézményeknek. A kiemelt figyelem indokolt: szeptember végén már minden negyedik hitel törlesztésével gondok voltak. A felügyelet azzal számol, hogy idén még nem javul az adósok helyzete, emiatt a hitelkockázaton belül kiemelt figyelemmel kíséri a jelzáloghitelek fedezetértékelésének és az átütemezett kölcsönök kezelésének a problémáját. (*Népszabadság* 20.o.)

Nem vált be az apró betűs technika

Jelképes, egymillió forint összegű bírságot rótt ki a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) az Aldi Magyarország Élelmiszer Kereskedelmi Bt.-re a cég hirdetési technikája miatt. A diszkontlánc a gyermekeknek szóló farsangi jelmezt úgy hirdette, hogy a fotón (modellek a ruha használata közben) a kiegészítők is rajta voltak. Így például a nindzsajelmez esetében a kard, a királynéjelmez esetében a varázspálca, az indiánlány-jelmez esetében a tomahawk. Emellett a hirdetésben szerepelt egy mondat - „minden szükséges kiegészítővel együtt” -, ami összességében megtéveszthette a vásárlót, ugyanis a jelmezek nem tartalmazták a képen látható eszközöket. Az Aldi ugyan csillaggal jelölte az inkriminált részeket, ám az apró betűs szövegrész a termék általános leírásában szerepelt, így a GVH szerint ez esetben nem alkalmas a teljes körű tájékoztatásra. A GVH ráadásul azt is megállapította, hogy ez a hirdetési technika egy tájékozott, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró (többé-kevésbé tudatos) fogyasztó esetében is félrevezető. Tény ugyanakkor az is, hogy olyan gyerekjelmezek hirdetési fotóin is szerepelnek a csomagban nem levő kiegészítők, amelyeket nem kereskedelmi láncok, hanem más kiskereskedők értékesítenek.

NAPI

(Napi Gazdaság, 2010. január 6., szerda, 9. oldal)

Karácsony: elmaradt az áttörés

Az év végi forgalommal csak a Media Markt elégedett. A nagy hipermarketek is csak a karácsony előtti napok forgalmára büszkék, a többi kereskedő szerint gyenge volt az év végi kereslet a boltokban, s többségük úgy véli, az új év első hónapjaiban további visszaesés várható.

A pesszimista várakozások teljesülhetnek a decemberi kiskereskedelmi forgalomban, ugyanis a lapunknak nyilatkozó kereskedelmi láncok szerint a most lecsengett szezonban nem lehetett annyira alultervezni a forgalmat, hogy a valós eredmények várakozáson felül alakuljanak. Ennek ellenére a nagyok nem panaszkodtak, az Auchan tájékoztatása szerint a vásárlások az utolsó hétre terelődtek. A karácsony előtti napokban rendre telt ház volt a lánc összes üzletében és a két ünnep között is erős volt a forgalom az egységekben. A Tesco számításai szerint a forgalom nagyjából megegyezik a 2008-as szinttel. Az idei kereskedelmi szezonban a vevők elsősorban a prémium kategóriás termékeket keresték, de csak az akciók hoztak valódi volument.

A nagyok közül a Spar egyelőre nem akart megszólalni, Feiner Péter ügyvezető csak februárban kívánja közölni a csoport forgalmi adatait. A CBA-láncnál erősen felemás volt a kép. Fodor Attila szóvivő szerint a kis alapterületű üzleteknél folytatódott az egész évben tapasztalt 10 százalékos körüli visszaesés, de nem volt ritka az ennél rosszabb teljesítmény sem. A nagyobb alapterületű üzletek hozták a tavalyi forgalmi adatokat, de arra erősen rá kellett dolgozni. Fodor szerint a következő év nehezebb lesz, a jövedéki adó emelése már az első negyedévben érezteti hatását.

Az élelmiszer-kereskedelem mellett az iparcikkekben erősebb visszaesés mutatkozott az év során, így Karl-Heinz Keth, a Praktiker ügyvezető igazgatója inkább az egész évet értékelte. Mint mondta, a cégnek nagyszabású költségcsökkentő intézkedéseket kellett végrehajtania. Noha optimizmusuk egész évben kitartott, a működést tekintve a 2009-es volt a legnehezebb év. Az idei első félévben is visszaesésre számítanak.

Simonyi András, a bauMax vezérigazgatója szűkszavúan fogalmazott a karácsonyról: „sajnos folytatódott az egész éves trend és elmaradás a múlt évhez képest. Nincs szignifikáns eltérés a karácsonyi és az utolsó negyedéves adatok között, még a karácsonyfa-értékesítés is elmaradt a tavalyitól.” Egyedül a Media Markt tűnik az átlagosnál elégedettebbnek a karácsonyi forgalmat illetően, de mint azt Szánthó Balázs koncepciómenedzser elmondta, ehhez sokkal több jó ötletre és keményebb munkára volt szükség. A főszezont előrehozta a cég a novemberi, 0 százalékos thm-et kínáló áruhitel-akciójával, amivel sikerült belehasítania a piacba. Szántó elmondta, folyamatosan volt valamilyen rendkívüli ajánlat az áruházakban, s egyes termékcsoportokban komolyabb

fellendülés mutatkozott. Így például az lcd-tévénél, a digitális képkereteknél, a netbookoknál és a kapszulás kávéfőzőknél. Az új technológiát képviselő termékek áresése (Blu-Ray, led lcd) sokak számára elérhetővé tette ezeket a készülékeket. A legtöbb területen megfigyelhető volt, hogy a válság letisztította a márkapreferenciákat, a komoly, jó nevű márkák előnyt élveztek a kevésbé ismertekkel szemben. A fogyasztók jobban meggondolják, milyen minőségre adnak pénzt. Az előző évekhez képest sokkal többen vásároltak ajándékkártyát vagy vásárlási utalványt a Media Marktban.

HÖNYI GYULA

(Napi Gazdaság, 2010. január 6., szerda, 1+3. oldal)

Bajban hétszázézer adós

Csaknem hétszázézerre nőtt a pénzügyi felügyelet szerint azoknak a banki hitelszerződéseknek a száma, amelyek adóssai már több mint három hónapja nem fizettek. A Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete azonban úgy becsüli, hogy a valós szám ennek a háromszorosa. A szervezet az eddig meghozott kormányzati intézkedéseket erőtlennek tartja.

A magyarországi hitelszerződések 28 százalékánál fordultak elő késedelmes teljesítések 2009 harmadik negyedévéig. Ebből 690 ezer szerződés esetében a három hónapot is meghaladta a tartozás. Az adatokból kiderül, hogy a 690 ezerből 641 ezer lakossági, 27 ezer mikro, kis- és középvállalkozói (kkv), további 22 ezer pedig egyéb ügyfelekkel kötött hitelszerződés volt.

Szeptember végén 1,677 millió banki hitelszerződésnél állt fenn valamilyen fizetési késedelem, s terjed a hiteltartozások átütemezése is - áll a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) tájékoztatójában.

„A december elsején életbe lépett banki etikai kódex azokon már nem tud segíteni, akik bajban vannak. Ezek száma nem kevés, meghaladja a kétmilliót is" - reagált a fenti adatokra lapunknak Lénárd Mariann, a Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete (BHKE) főtitkára. Mint mondta, nem csak azoknak okoz gondot a törlesztőrészlet előteremtése, akik a felügyelet statisztikájában már szerepelnek. Legalább háromszor annyi ember kér segítséget, mert még tudnak ugyan fizetni, de már nem bírják sokáig. A főtitkár felháborítónak tartja, hogy a mára helyreállt devizaárfolyamok ellenére sem csökkentették a bankok a törlesztőrészleteket, sőt van két olyan magyarországi pénzintézet, amely gátlástalan mértékben emelt kamatot. Lénárd Mariann példaként említette, hogy az egyik ügyfelüknek könnyítési időszak alatt, amikor is csak kamatot fizetett, negyvenezerrel hatvanezer forintra nőtt a legutóbbi törlesztőrészlete. A szakember elmondta, felhívásban toboroznak olyan károsultakat, akik vállalják, hogy az általuk szervezett eljárásokban részt vesznek. Szerinte az eddigi kormányzati és civil intézkedések szükségesek, de megkésették és erőtlenek. Ennél jóval több kell, ezért polgári engedetlenség szervezésében is gondolkodnak. Binder István, a PSZÁF szóvivője azt mondta: a felügyelet integrátori és tájékoztatói szerepet vállalt, valamint részt vett jogszabályok előkészítésében. Kiadványokat készítenek és juttatnak el a bankoknak és ügyfeleknek. Néhány nappal ezelőtt feltették honlapjukra a Tanácsok hiteltörlesztési nehézségek esetén című ügyféltájékoztatójukat is. Ha olyan bejelentést kapnak, amely például a hitelintézeti törvény megsértését jelzi, vizsgálatot indítanak.

(Magyar Hírlap, 2010. január 6., szerda, 7. oldal)

Bűnbak

Mivel eddig nem volt arca a K&H legújabb, 30-32 milliárd forintos kötvénybotrányának, a téma nem emelkedett a Kulcsár-ügy „rangjára”. A lap most megszemélyesíti a történetet; annál is inkább, mert a banknak már két hivatalos papírja van arról, hogy durván átéjtette ügyfeleit. A rendőrség

pedig nagyüzemi iratlefoglalásba és nyomozásba kezdett a pénzüzetnél. Az igazság feltárásakor a bíróságok és a rendőri szervek két, 2009-ben született, a bankot elmarasztaló dokumentumra is rábízzhatják magukat. A PSZÁF már 2009 tavaszán írásba adta, hogy a bank a CDO-kötvények kapcsán többrendbelileg megsértette a tőkepiaci törvényben rögzített ügyfél-tájékoztatási kötelezettségét, ezért - a jogszabályi maximumot jelentő - 10 millió forintba büntette a K&H-t. A Gazdasági Versenyhivatal egy hónapja ennél is messzebb ment: 40 millió bírságot fizettetett a pénzüzettel, amit azzal indokolt, hogy a bank visszaeső jogsértő - már ami a fogyasztók megtévesztését illeti. Egy biztos: akár hónapokon belül megszülehetnek az első ítéletek a K&H elleni polgári perekben. (január 7. *Heti Válasz 10-12.o.*)

A hatóság nem lép fel a feketézők ellen

Hatósági segítség híján maguk indítottak háborút az elmúlt időszakban elharapózott illegális utazásszervezések ellen a törvényesen működő magyarországi utazási irodák. A válság első évében ugyanis - a lakosság pénztelenségére bázírozva - számtalan olyan ajánlat bukkant fel az interneten, amelyben feltűnően olcsó külföldi utakat kínálnak. Ezek többségét azonban olyanok hirdetik meg, akiknek nincs törvényes felhatalmazásuk az utazásszervezésre, ekképpen adót sem fizetnek tevékenységük után, vagyis feketéznek. Az irodák többszöri kérése ellenére a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság azzal hárítja a feketézők elleni hatékonyabb fellépést, hogy a munka túlságosan időigényes lenne, amihez nem áll rendelkezésre sem megfelelő létszám, sem elég anyagi forrás. A MUISZ bejelentése nyomán a fogyasztóvédők nemrég kihallgattak egy olyan magánszemélyt, aki engedély nélkül szervezett izraeli körutazásokat. Az ügyből nem lett felelősségre vonás, az NFH ugyanis azt állapította meg, hogy az „útnepper” csupán egyéni passzióból szervezkedett. (január 8. *Magyar Nemzet 11.o.*)